

מפקירים אותו

יובל נריה, מחבר הספר אנש על מילחמת יוסי הכיפורים, מג"ד בצה"ל, סיפר בטלוויזיה על חוויותיו כמי שקיבל את עיטור-הגבורה, לדבריו, כשהוא קם ומותח ביקורת על המערכת, אומרים לו: "אתה סמל. אז תשב בשקט ותסמלי!" למחרת היום ביקר ידיד את אייבי נתן בכ"לא אייבי" וסיפר לו על כך. "זה חל גם עליך", אמר לאייבי. "אתה סמל. אז שב בשקט ותסמלי!" אבל לאייבי קשה לשבת בשקט. אמנם, כלא אייבי בין כפרסבא לקלקיליה, הוא בית-סוהר לא-חמור. בהשוואה לכלא נפיחה וקציעות זהו מתנהגופש ממש. אבל זהו בכל זאת בית-סוהר. הוא מוקף בשתי גדרות. בין שתי הגדרות מתרוצצים כלבייתקיפה אימתניים, זאבים גרמניים, וחושפים שיניים

במישרר-הפנים, זועם על כי אייבי נטל ממנו את מעמד הכוכב מס' 1 בכלא. אסיר אחר התלונן. בשם כולם" שעצרות-המזדהים מפי ריעות לו. רחבת-הרשא, שבה נחים האסירים, נמצאת ממש ליד שער-הכניסה והאסיר התי' לונן כי המפגינים בחוץ "רואים אותו". בעיקר סובל אייבי מן הצורך לישון בחדר אחר עם עשרה אנשים. כולם נותרים, טען אייבי, והתפלג מאוד כאשר הם הטיחו בפניו שגם הוא נותר. כשנאמר לו שכל חייל בצה"ל נאלץ להת' רגל לשינה בחברה גדולה, חיך אייבי: "אבל אני הייתי קצין! גם כצבא ישנתי לבד!" אייבי היה טייס קרבי כצבא הבריטי ובצה"ל.

אלם מה שמעיק על אייבי באמת היא הפגנתו, אינה מנוצלת רייצורכה למילחמה בחוקיהפגישות. אמנם, הפגנות-ההזדהות בשערהכלא מעורדות אותו. כך גם מאות המיכתבים שהוא קיבל מאוהדים בארץ ובעולם כולו, התעניינות גופים כמו אמנסטי הבינלאומי בגורלו, וגילויים רומים. אבל חסר לכל אלה המימד ההמוני, תנועה המונית בארץ למען ביטול חוקיהתועבה, המשיב פעילי-שלום בכלא, בעוד שרוצחייערבים מסתובבים חופשית. לנכונותו של אייבי נתן יש טעם ותכלית,

הכלבים נובחים

שני בת בבוקר. חמסין לפני חורף. שאול ביבר מבקש מהסוהר, השומר בשער הכניסה לכלא אייבי. להעביר לאייבי קופסת נסיקה נטול-קופאין. "אייבי מאוד סובל מה' אולקוס, הוא ממש התחנן שנביא לו קפה". ביבר מצליח לשכנע. הקפה מוכנס. "אתה רואה, המצב לא כליכך נורא", אומר סא"ל (מיל') מנחם דיגלי לביבר, "לפני שבוע ביקשה מישפחה של אסיר אחר להעביר לו גויאבות, וסירבו". את ביבר זה לא משכנע. דיגלי נבהל פתאום, שמא ימנעו מאייבי בע' תיד הטבות שאלה. הוא מנסה להצחיק. ביבר לא צחק. יצחק (ג'יבלי הקטן) ג'יבלי יושב ברחבה ומפצח גרעינים. הוא בא כדי לבשר לאייבי שהוסכם על חידוש היחסים הרפילר מטיים עם אתיופיה. דיגלי ואני באנו כדי לבשר לאייבי על חידוש היחסים, וכדי לקבוע

מכפי שנראה רק שלושה שבועות קודם לכן, עת צעד לרצוח את עונשו וכידו תיק-עסקים. ברחבה כבר ישנם כ-150 איש. לידים מח' זיקים בשלטים. הכל מאוד רציני. בתוך הכלא נראית קבוצת-אסירים, המש' חקת כדורעף. מרבירים על המצב בפנים. "בואו נעזוב את זה עוד יעבירו את אייבי לכלא נפחה, ואו מה עשינו?" מבקש דיגלי. מהר מדי נגמרת השירה. איש אינו עוזב. הפגנת-הזדהות זו איננה אירוע חברתי. היא יוצאת מהבטן. אבא אחר, בחולצה של מפ"ם, מחזיק בורר

"באתי להוכיח לו שהוא לא לבד!"

עותיו ילדה בעלת כובע של החברה להננת הטבנו. כליכך ישראלי. עמיקם גורביץ לא יכול היה להגיע. הנרי מבית-יזרע דואג במקומו לעניינים. הוא מודיע לקהל על מיבצע הקפת בית-הכלא בשרשרת חיה של אנשים, בשבת בעוד שבועיים. מחכים לג'ומס. ג'ומס נפרד מאייבי, אייבי מנפנף לשלום. חיך עצוב על פניו. מחיאות

מאחורי הגדר: אייבי עם ג'ומס. עוד יקחו אותו לנפחה!

לפני הגדר: המפגינים מנסמים לאייבי ברוכים הבאים! לכנא

כלפי כל המתקרב לגדר. "אני סגור, ובכל יום אני מרגיש סגור יו' תר" אמר אייבי.

ל איש כמו אייבי נתן, אדם פעלתן, טייס וספן, הישיבה בכלא הקטן קשה. אין זה פיקניק.

קודם כל, יש הבעיה הבריאותית. אייבי סובל מאולקוס. איש זה, האוהב ארוחות מפולפלות, והחובב במיוחד מאכלים של קא' רי חריף ומולדתו ההודית מתייסר בשל מח' לה זו.

בכלא אין הוא אוכל כמעט דבר. הוא החליט לטפל באולקוס, לשמור על דיאטה חמורה, לא לאכול מאכלי-חלב ולהינזר ממא' כלים רבים. הוא מבשל לעצמו ביצים רכות, אוכל גזר וירקות בלתי-מוזיקים אחרים. הוא עובר בכלא בעיקר בגננות.

אין הוא מסתדר בנקל עם חברי-האסירים, רובם אסירי "הצווארון הלבן". האסיפות הדי מוניות של מביעי-האהדה בשערי הכלא מר' גיוות כמה מן האסירים האחרים. אומרים שר' פי לוי, מי שהיה הממונה על מחוזי-ירושלים

אם תהפוך לדגל של מאבק ציבורי גדול, ואם אחרים ילכו בריכב באופן הפגנתי. אמנם דר' בר על מישלחת של 100 אישים שתתגרה בחוק ותחזור על מעשהו, אך לא יצא מזה דבר, והסתבר שאין מי שמוכנים להסתכן ול' שלם את המחיר.

מאות מזדהים עם אייבי ומפגינים לטובתו בשערי הכלא. אך תנועת-השלום הישראלית כולה לא עשתה שום דבר משמעותי. למעשה, היא הפקירה אותו.

ניתן לעודד את רוחו של אייבי לפחות בדבר אחד: להציף אותו באלפים רבים של מיכתביהזדהות — מיכתבים אשר יביעו הדי' הרוח עם הקורבן שהוא מביא, ימחו על קיום החוק הנפטר ויתנו תוקף לדרישה הציבורית לבטל את החוק ולשחרר את אייבי נתן, מבלי שיירש להביע חרטה על מעשהו המצפוני. מאות כבר עשו זאת באופן ספונטני. מיב' חר קטן של המיכתבים האלה מתפרסם בע' מורדים הנאים.

הרוצה לכתוב לאייבי יכול לע' שות זאת לכתובת: אייבי נתן, "קול השלום", ת"ד 4399 תל-אביב, מי' קוד 61043.

איתו את תאריך הנסיעה לאתיופיה. אנחנו רוצים לראות את המחנות שהקמנו שם ביוד' מתו של אייבי."

11 בבוקר, ברחבה שלפני הכלא נמצאים כ-100 אנשים. מפתיע. זהו אינו הקהל הקבוע של הפגנות כיכר-מלכייםשראל. אנשים אחד רים. קשייום בעלי ידיים מחוספסות מעבודה פיסית. ניתן לראות במבטם כי לא כך רצו לראות את מדינת-ישראל של 1989.

מישהו דואג לחלק שירונים. מילות השי' רים אל', אל'. וכמוכונ שיר לשלום. בחור צעיר שולף מקול, ומתחילה שירה ספונטאנית. מכוניות ממשיות להגיע. מישפחות עם ילדים. כולם מצטרפים לשירה.

ישראל פרידמן, נהג אוד, הגיע מחולון. "מספיק חשוב לי העניין כדי שאקום בשבת בבוקר ואבוא לכאן. באתי להזדהות עם אייבי, באתי להוכיח לכולם שהוא אינו לבד, לא בבית-הכלא ולא בתפיסת-עולמו."

כפיים היסטוריות. לא מחיאות של קונצרטים. כמה כעס יש במחיאות-הכפיים האלה! כמה כאב וכעס!

ג'ומס מוסר דברים בשם אייבי. מודה בשם אייבי לנוכחים. "אייבי מופתע מהמתדבכים. הוא אומר כי ימשיך גם אם איש לא יבוא לבקר, אבל זה שמאות מחליטים להתאמץ וביום-שבת לבוא לעודד אותו, אנשים מכל רחבי הארץ, זהו המזון האמיתי שלי, מוסר אייבי."

יש להתחיל לרבר עם אש"ף — צועק מיי' שהו. מחיאות-כפיים. אייבי כבר בחדרו. זה הזמן להצהרות. לשכנע את המשוכ' נעים. מישהו לוקח את המקול ומיידע את הנוכחים בהכרתו של אייבי על-ידי אירונן אמנסטי' כאסירי-מצפון. מחיאות-כפיים.

אייבי כסמל. סמל למשהו שהיה, ומי יודע אם יש. גם כליבי-הזואב הם סמל. הם עצי' בניים, מתרוצצים סביב גדר בית-הכלא. הם לא מפסיקים לנבוח. הם אולפו להתנפל. לפני שאולפו לכך, גם הם, כנראה, האמינו שאפשר

אחרה. וכשהכלבים נובחים, השירה עוברת. והי' קהל מתפזר.